

ANYAGMOZGATÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

ANYAGMOZGATÓ

Feladatok és tevékenységek

Az anyagmozgató egyik alapfeladata, hogy a tevékenység folytatásához szükséges alap és segédanyagokat biztosítsa a feldolgozást végzők számára. A másik alapfeladat pedig az, hogy a félkész, vagy kész termékeket és a „hulladékot” elszállítsa a kijelölt helyre. E mellett az egyéb rábízott feladatokat is ellátja.

Az anyagmozgató feladatkör több foglalkozást is magába foglal. Ezeket többféleképpen csoportosíthatjuk. Más feladatai vannak iparáganként és használt eszközként. Célszerű eszközként csoportosítást végezni, mivel ez tükrözi legjobban feladatainak sajátosságait. Ez alapján két nagy csoportot különíthetünk el. Az egyik a kézi, a másik pedig a gépi anyagmozgató.

Kézi anyagmozgató

A különböző eszközöket, anyagokat testi erejével juttatja el a kijelölt helyre. A kézben történő anyagok szállítása csak akkor alkalmazható, ha azok nem túl nehezek, és nem kell messzire cipelni. Kézben történő szállítást alkalmaznak akkor is, ha az útvonal körülményei nem teszik lehetővé más módszer alkalmazását. Ilyen lehet például a keskeny, alacsony szállítási folyosó, vagy a kedvezőtlen terepviszony is. A kézben történő szállítás igen kimerítő, megerőltető feladat. Ezért arra törekszenek, hogy minél kevesebbszer kelljen alkalmazni. A kézi anyagmozgatás megkönnyítése érdekében *segédeszközöket* használnak.

Ezek a következők:

- ◆ *Pályakocsi*: kiépített útvonalon (földön, függősínen) mozgó kerekes, vagy görgős szerkezet. Üzemcsarnokokban, raktárakban egyaránt használják. A toló vagy húzó erőt az anyagmozgató szolgáltatja.
- ◆ *Kézi targonca*: Két keréken gördülő billentős szerkezet (lehet hidraulikus rásegítéses is), ami szintén emberi erővel működik. Raktárakban, magtárakban használják a leggyakrabban.

Gépi anyagmozgató

A gépi anyagmozgató gépkezelői feladatokat lát el. Fizikai erejét nem a tárgyak emelésére, arrébb vitelére használja, hanem a gép működtetésére. Fizikailag kevésbé megterhelő. A figyelem koncentrációja kerül előtérbe. A gépi anyagmozgatás többféle eszköz igénybevételével történhet.

A gépi anyagmozgatók fajtái

Targoncavezető

A munkáját különböző típusú targoncával végzi. A legelterjedtebb típus a homlokemelő robbanómotoros targonca. Üzemcsarnokokban, üzem-udvarokon alkalmazzák a leggyakrabban. A kipufogó gáza szennyezi a levegőt és a vezetőjére is káros lehet. A villamos targoncákat általában élelmiszer raktárakban, raktár áruházakban használják. A targoncavezető a targoncán ülve szállítja és emeli magasba a szállítandó terhet. Mind a szállítás, mind pedig az emelés nagy odafigyelést igényel.

Rakodógépkezelő

A rakodógép kezelő munkája nagyon hasonló a targoncáséhoz. A különbség az, hogy nagyobb terheket mozgat és a közúti forgalomban is részt vesz. A rakodógépek különleges típusát képviselik az önjáró felszedő berendezések.

Darus

Kötőtpályás vagy szabadon mozgó darut üzemeltet. A teher emelését drótkötelek segítségével végzi. A drótkötelet kötéldobra felcsévélve vagy arról leengedve mozgatja terhét. A darus sok esetben a mozgatandó tehertől távol helyezkedik el. A pontossághoz nagyon fontos a jó szemmérték, vagy a külön irányító személy.

Felvonó és szállítóberendezés kezelő

A berendezések lehetnek személy és teherfelvonók, kassos vagy vedres felvonók, szállítószalagok, vontató berendezések és kötélpályák. Az alkalmazás mindig a szállítási technológiától függ.

A gépi anyagmozgatók kiegészítő feladatként végzik az eszközeik biztonságos működtetés feltételeinek rendszeres ellenőrzését. Hiba észlelés esetén szakember segítségét veszi igénybe. További feladata még a rábízott eszköz tisztántartása, illetve üzemanyaggal való ellátása.

Munkaeszközök, szerszámok, anyagok

Alkalmazott főbb munkaeszközök a munkavégzés alapfeltételeit biztosítják:

- ◆ kézikocsik, kézi targoncák,
- ◆ villamos-, robbanómotoros targoncák,
- ◆ autó-, híd daruk,
- ◆ kanalas vagy homlokrakodók,
- ◆ liftek, kasok, bődönök,
- ◆ lánc, kötélpályás és gumihevederes szállítóberendezések.

Szerszámok a kisebb javítások és ellenőrzések elvégzésére szolgálnak:

Csavarhúzó, kulcsok, feszítővasak, tisztító vasak.

Anyagok a berendezések üzemben tartását segítik elő:

- ◆ kenőanyagok,
- ◆ hűtő folyadékok,
- ◆ üzemanyagok,
- ◆ tisztítószer.

Munkahely, kapcsolatok

Az anyagmozgatók az élet sok területén megtalálhatók. Mivel igen sok típusuk van, ezért a munkakapcsolataik is különbözők. Általában más dolgozókkal együtt végzik munkájukat. Sok esetben elengedhetetlen az irányításban aktív szerepet vállaló másik munkatárs munkája.

A munkavégzésük során mások életéért és testi épségéért, valamint a szállítandó anyagok épségéért is felelősséggel tartoznak.

A munkavégzés helyei is eltérőek lehetnek:

A munkavégzés történhet

- ◆ *szabadban*: ekkor az időjárás hatásainak vannak kitéve,
- ◆ *raktárakban, magtárakban, hűtőkamrákban, meleg munkahelyeken* az utóbbiak erősen igénybe veszik szervezetüket,
- ◆ *üzemcsarnokban*.

Követelmények

Fizikai igénybevétel, környezeti ártalmak, egészségügyi kizáró okok

A *kézi anyagmozgató* munkaidejének nagy részében állást, járást igénylő munkát végez. Ezt görnyedést, hajladozást, tartós kényszertesthelyzetet igénylő tevékenység egészíti ki. Munkájuk általában balesetveszélyes, nehéz fizikai munka. A mozgatandó anyagokat általában kézben vagy vállon kell szállítani.

A munkavégzés helyétől és a mozgatandó anyagok fajtájától függ a környezeti ártalom mértéke (pl. téglagyárban a kemence feltöltő-kihordó).

Gépi anyagmozgató

Könnyű, vagy közepesen nehéz fizikai munka. A gépek kezeléséhez szükség van a karok, a kéz, és az ujjak használatára. Szükséges az ép látás megléte. Általában fokozott figyelmet igénylő, balesetveszélyes munka. Munkája során együtt kell tudni dolgozni más munkavállalókkal.

Egészségi kizáró okok:

- ◆ átlagon aluli fejlettség és izomerő,

- ◆ a statikai rendszer, a végtagok minden anatómiai és funkcionális rendellenessége, betegsége, ortopéd szakorvos javaslata szerint,
- ◆ a szív és a keringési rendszer bármilyen idült betegsége vagy rendellenessége, a kardiológiai járóbeteg-szakellátás orvosának javaslata szerint,
- ◆ krónikus aspecifikus légzőszervi megbetegedések,
- ◆ krónikus gyomor- bélrendszeri megbetegedések,
- ◆ idült bőrbetegségek a kézen,
- ◆ diabetes mellitus,
- ◆ krónikus vesebetegségek,
- ◆ halláscsökkenés,
- ◆ epilepszia,
- ◆ 0,9-0,3; 0,8-0,4; 0,7-0,5; 0,6-0,6-nál rosszabb látásélesség,
- ◆ szintévesztés,
- ◆ kettescsoportú vezetői engedély szükségessége esetén 1,0-0,6-nál rosszabb látásélesség, + - 3D feletti szemüvegviselés.

Kizáró és korlátozó tényezők

Kézi anyagmozgató

Kizáró tényező, ha a munkavállaló:

- ◆ kézi anyagmozgatással járó munka végzésére nem alkalmas,
- ◆ tartós kényszer-testhelyzettel (görnyedés, térdelés, guggolás, előrehajlott vagy egyéb) járó munkát nem végezhet,
- ◆ karok, kezek, ujjak, használatát igénylő munkát nem végezhet,
- ◆ lábak, lábfejek használatát igénylő munkát nem végezhet,
- ◆ fokozott figyelmet igénylő munkát nem végezhet.

Korlátozó tényező, ha a munkavállaló:

- ◆ jó látást igénylő munka végzésére nem alkalmas,

- ◆ ép hallást igénylő munka végzésére nem alkalmas,
- ◆ jó egyensúly-érzést igénylő munka végzésére nem alkalmas,
- ◆ sok gyaloglást és/vagy járkálást igénylő munkát nem végezhet,
- ◆ zajos munkahelyen munkát nem végezhet,
- ◆ fokozottan balesetveszélyes munkát nem végezhet,
- ◆ allergizáló anyagokkal munkát nem végezhet,
- ◆ vegyi anyagokkal munkát nem végezhet.

Gépi anyagmozgató

Kizáró tényező, ha a munkavállaló:

- ◆ jó látást igénylő munka végzésére nem alkalmas,
- ◆ ép hallást igénylő munka végzésére nem alkalmas,
- ◆ jó egyensúly-érzést igénylő munka végzésére nem alkalmas,
- ◆ fokozottan balesetveszélyes munkát nem végezhet,
- ◆ karok, kezek, ujjak, használatát igénylő munkát nem végezhet,
- ◆ lábak, lábfejek használatát igénylő munkát nem végezhet,
- ◆ fokozott figyelmet igénylő munkát nem végezhet,
- ◆ teljes látóteret, térlátást igénylő munka végzésére nem alkalmas.

Korlátozó tényező, ha a munkavállaló:

- ◆ tartós ülőmunkát nem végezhet,
- ◆ tartós állómunkát nem végezhet,
- ◆ közepesen nehéz fizikai munkát nem végezhet,
- ◆ együttműködést igénylő munkát nem végezhet,
- ◆ változó hőmérsékletű munkahelyen nem dolgozhat.

Érdeklődés, egyéb tulajdonságok

A gépi anyagmozgatóknak a műszaki dolgok iránt nyitottnak kell lenni. Fontos, hogy legyen érzékeny a műszaki kérdések iránt. Aki idegenkedik a gépek kezelésétől, ne válassza ezt a munkát.

Senki nem tud elégedett lenni a munkájával, ha az nem találkozik valamilyen mértékben az érdeklődési körével. A szakemberek szerint az anyagmozgató foglalkozáshoz az alábbi 17 érdeklődési irányból a legfontosabbak a következő ábrán bejelöltek.

Szabadban végzett munka	Növényekkel, állatokkal foglalkozni	Embernek közöft dolgozni	Testi erő kell hozzá	Fornakkal, vonalakkal végzett munka	Kézi erővel, szerszámokkal végzett munka	Technikai feladatokkal	Íródeszkán dolgozni	Emberreken segíteni	Élelmi, vasatrolni	Tiszta környezetben dolgozni	Gépeket összaszarnelni és javítani	Automata gépekkel dolgozni	Fémekkel dolgozni	Elektronos készülékekkel dolgozni	Építőiparban dolgozni	Laboratóriumban dolgozni
		X		X												

Szakképzés

A képzés felnőttképzés keretében folyik.

A képzés során a tanulók megismerik:

- ◆ az üzem feladatait, részeit,
- ◆ az üzembrészek technológiai kapcsolatát,
- ◆ az üzem berendezéseit, felszerelési tárgyait,
- ◆ a legfontosabb anyagmozgató gépeket, azok kezelését,
- ◆ az egyszerűbb hibák kijavítását,
- ◆ a munka és balesetvédelmi előírásokat.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Készült 1999-ben. Aktualizálva 2008-ban az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.